

Udruženje arhitekata Srbije
Kneza Miloša 7, III, Beograd
Veću Velike nagrade arhitekture za životno delo

Predlagač: arh Zoran Bojović

Predlog arhitekta Dobrivoja Toškovića za Veliku nagradu arhitekture za životno delo

Poštovani,

Ovim pismom želeo bih da predložim arhitektu, prof. dr Dobrivoja Toškovića za Veliku nagradu arhitekture koju dodeljuje Udruženje arhitekata Srbije.

Udruženje arhitekata Srbije se od svog nastajanja zalaže za posmatranje arhitekture kao proširenog polja koje spaja tehniku, kulturu i umetnost, praksu i obrazovanje, i koje arhitektonski proces i mišljenje ne vezuje isključivo za razmeru objekata, već za šire polje koje obuhvata razmere u rasponu od upotrebnih predmeta do teritorija.

Višedecenijska karijera arhitekta prof. dr Dobrivoja Toškovića, obeležena ozbiljnom, konzistentnom, i profesionalnom pristupu širem polju arhitekture, dobar je primer inkorporacije vrednosti za koje se UAS zalaže i pokušava da naglasi i vrati na srpsku arhitektonsku scenu, i čini ga idealnim kandidatom za najvišu nagradu.

Profesor dr Dobrivoje Tošković jedan je od pionira ne samo u našim, već i svetskim okvirima primenjivanja arhitektonskog mišljenja, pristupa i alata, na razmere grada i teritorije. Pristup za koji se zalaže već od prvih projekata koje razvija šezdesetih godina prošlog veka tek početkom ovog veka postaju predmet izučavanja i primene u razvijenim arhitektonskim društvima Zapadne Evrope. Jedna od bitnih odlika Dobrivoja Toškovića je da svojim pristupom insistira na najvišim kriterijumima, i da svojim radom stvara kontekst u kome se razvija. Specijalizirao je iz oblasti "Stanovanja, planiranja i građenja" 1973. sa priznanjem na Bouwcentrum International Post Graduate Course u Roterdamu u Holandiji. Magistrirao je 1978. i doktorirao 1985. godine na Arhitektonskom fakultetu, Univerziteta u Beogradu. Profesionalnu karijeru započeo je 1954. godine u KMG "Trudbenik" gde je radio na izvođenjima objekata. Prvi veliki projekat po kome je internacionalno zapažen, projekat za proširenje Kalkute i novi grad Salt Lake City (Nova Kalkuta), rađen u okviru preduzeća za vodoputeve "Ivan Milutinović" gde je bio glavni arhitekt i urbanist 1959 – 1966. i najzaslužniji za dobijanje tog prestižnog projekta na međunarodnom konkursu. Projekat koji je i posle 50 godina predmet interesovanja i istraživanja međunarodne akademske zajednice uključujući i detaljnu studiju "Salt Lake City – An Ideal City Just Completed" (Salt Lake City – Idealni grad tek završen) koju je prestižni Institut za istraživanje grada današnjice, Studio Bazel, ETH Ciriha napravio 2008 pod vođstvom profesora Žaka Herzoga i Pijer de Meurona po mnogim karakteristikama vanrednim kvalitetom prevazišao tehničke, tehnološke, ali i intelektualne, okvire u

kojima je nastao. Ozbiljan pristup istraživanju kao osnov arhitektonske intervencije, koje je u slučaju Salt Lake Cityja uključivalo je ulazak u dijalog sa projektima LeKorbizjea, Nimajera i Doksijadisa koji su u tom trenutku postavljali svetske standarde u pristupu projektovanju novih gradove. Sa druge strane razumevanje konteksta, kulture i klime podneblja u kome će novi grad nići i omogućiti mu da se do danas kontrolisano razvija postao je temelj Toškovićevog pristupa koji je preneo na buduće projekte, ali kroz u budući pedagoški, istraživački, i naučni rad, i na saradnike i studente.

Karijeru je nastavio u Libiji, gde je od 1966 do 1970 bio regionalni koordinator i planer u Ministarstvu za opštinske poslove u Tripoliju. 1970te prelazi u Tanzaniju, gde po pozivu postaje direktor urbanističkog planiranja Republike Tanzanije sa sedištem u Dar es Salamu, sa posebnim zadatkom da formira pristup prostornom planiranju celih regija i boljem povezivanju ruralnih sa urbanim delovima logikom koja će omogućiti razvoj Tanzanije kao celine. Posle bogatog internacionalnog iskustva, vraća se u Beograd, gde je od 1973 do 1984. bio vodeći urbanist u Zavodu za urbanizam i komunalne delatnosti Srbije, da bi 1984. prešao u Institut za arhitekturu i urbanizam kao vodeći urbanista, gde je penzionisan kao naučni savetnik, i gde je i sada prisutan u statusu počasnog naučnog savetnika. Pored rada u praksi i nauci, Dobrivoje Tošković od 1980. gradi i plodnu međunarodnu profesorsku karijeru, prvo kao predavač i vanredni profesor na Geografskom fakultetu, Univerziteta u Beogradu (1980 – 1985; 1988 – 1990). Od 1985 do 1987, bio je profesor arhitekture na Departmanu za arhitekturu, Koledža za inženjerstvo, Univerziteta u Mosulu, Irak kao i nastavnik i zamenik direktora Programa za internacionalne magistarske studije na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Helsinkiju, Finska 1990 – 1992. Bio je gostujući profesor i na Arhitektonskom Fakultetu, Univerziteta u Beogradu, Arhitektonsko-građevinskom fakultetu Univerziteta u Banja Luci, kao i na Arhitektonskom odseku, Građevinskog fakulteta, Univerziteta u Podgorici. Autor je preko 120 naučnih radova, recenzent više stotina radova, a kao mentor bio je uključen u desetke magistarskih i doktorskih radova u više zemalja. Autor je više knjiga, od kojih su najzapaženije «Urbana sredina i urbanizacija – zemlje u razvoju» (prvo izdanje Naučna knjiga Beograd, 1989; naknadna izdanja Akademska misao Beograd, izdanje na engleskom u pripremi), «Urbani dizajn – urbanistička tehnika i estetika» (Urbanistički zavod Republike Srpske, Banja Luka, 2000) i «Uvod u urbanističko i prostorno planiranje» (Grosknjiga, Beograd, 1996).

Ako je moguće sa par reči opisati srž pristupa Dobrivoja Toškovića tokom cele karijere, možda bi najadekvatnije reči bile povezivanje i prevodenje. Povezivanje različitih konteksta u kojima je radio profesionalno, koji uključuje zemlje Tanzanija, Libija, Indija, i Finska, sa tri različita kontinenta (Azija, Afrika, Evropa), i različitih stepena razvijenosti, prevodeći iskustvo iz svakog konteksta u univerzalne principe koji ostavljaju prostor za raznovrsnost jedna su od temeljnih vrednosti koju je rad arh. prof. dr Toškovića uspostavio u našem kontekstu. Pristup da razvoj ne znači primoravanje zemalja da se povinuju jednom (evropskom) modelu razvoja, već da je odgovornost arhitektonske intervencije u nalaženju pristupa i alata koji omogućuju da se lokalni potencijali razviju, nije bila samo osnova njegovog pristupa u radu u zemljama u razvoju, već princip koga se drži tokom cele karijere. Rad arh. prof. dr Dobrivoja Toškovića da se pomere granice primene arhitektonskog mišljenja na šire polje od građenja nastavio se

prelaskom u akademske vode, i posebno radom na formiranju kriterijuma istraživanja na doktorskom nivou u polju arhitekture kao autonomne discipline, i razumevanja da je istraživanje od suštinske važnosti za razvoj arhitekture kao šire profesionalne discipline a ne samo za akademski kontekst. Neprekidni težnja Dobrivoja Toškovića da kroz svoj rad poveže praksu sa istraživanjem, i akademsko polje sa praksom, i napor da u svom okruženju kroz pedagoški rad podrži mlađe kolege, odraz su retke intelektualne darežljivosti i otvorenosti, koju treba stalno isticati, a posebno danas, kada je takmičarski duh preti da potpuno ubije razvoj i razmenu znanja između kolega različitih generacija.

Rad arh. prof. dr Toškovića već je prepoznat od niza institucija u zemlji i svetu. Za rukovođenje urbanističkom službom Tanzanije 1970-1972 dobitnik je specijalnog predsedničkog priznanja, a 1990. Indijski institut arhitekata, sekcija za Zapadni Bengal, dala mu je posebno priznanje u sklopu proslave tridesetogodišnjice realizacije Nove Kalkute. Inženjerska komora Srbije dodelila je arh. prof. dr Toškoviću Nagradu za životno delo 2016, za izuzetni doprinos razvoju arhitektonske discipline, sa posebnim fokusom na inženjerske aspekte, a dobitnik je i Nagrade za životno delo "Emilijan Josimović" koju dodeljuje Udruženje urbanista Srbije za doprinos urbanizmu. Dodeljivanje Velike nagrade arhitekture arh. prof. dr Dobrivoju Toškoviću omogućilo bi da se jedna tako kvalitetna i sveobuhvatna karijera obeleži i istakne kao jedan od najvećih dometa u našoj sredini. Dodatno, UAS bi bio u prilici da pošalje jasnu poruku da je razumevanje širine primeljivosti arhitektonskog mišljenja i pristupa od presudne važnosti da bi se povratila uzdrmana društvena pozicija profesije. Zbog svega navedenog, smatram da je arh. prof. dr Dobrivoje Tošković idealan kandidat za nagradu i nadam da ćete moj predlog razmotriti sa velikom pažnjom.

S poštovanjem,

Predlagač
arh. Zoran Bojović

u Beogradu, 29.12.2016.